Encefalitída

Zverejnené: 8. júla 2026 | Autor: Mgr. Hana Neuschlová

Encefalitída je zápal mozgu, ktorý môže byť život ohrozujúci a vyžaduje rýchlu lekársku pomoc. Môže pri nej prísť k opuchu mozgu, poškodeniu nervových buniek, poruchám vedomia a telesných funkcií.

Príčiny

1. Vírusy – sú najčastejšou príčinou, napríklad:
    1. herpes simplex vírus,
    2. vírusy chrípky,
    3. kliešťová encefalitída,
    4. zriedkavo vírus besnoty.
2. Autoimunitná encefalitída – pri ktorej imunitný systém napáda mozog.
3. Baktérie (menej často) – skôr pri komplikáciách iných infekcií.

Príznaky

Na začiatku sa encefalitída môže prejavovať ako chrípka. Bežné sú príznaky ako:

- horúčka,
- bolesť hlavy,
- únava.

Neskôr sa prejavia aj závažnejšie príznaky:

- poruchy vedomia (zmätenosť, ospalosť),
- zmeny správania (agresivita, dezorientácia),
- epileptické záchvaty,
- poruchy reči, pamäti,
- ochrnutie alebo slabosť,
- citlivosť na svetlo.

U detí sa môže objaviť:

- plačlivosť, podráždenosť,
- vydutá fontanela (u dojčiat).

Kedy treba okamžite vyhľadať pomoc?

Ak sú prítomné tieto príznaky:

- zmätenosť,
- kŕče,
- strata vedomia,
- silná bolesť hlavy s horúčkou.

Diagnostika

V prípade podozrenia na encefalitídu je nutné vyšetrenie u špecialistu – neurológa.

Lekár vykoná testy, napr. krvné testy alebo lumbálna punkcia. Ďalej sa používajú zobrazovacie techniky ako MRI alebo CT mozgu a EEG na kontrolu mozgovej aktivity.

Liečba

Závisí od príčiny a jej pôvodu.

Vírusová encefalitída:

- antivirotiká (napr. acyklovir pri herpese),
- podporná liečba (odpočinok, tekutiny, kontrola teploty).

Autoimunitná:

- kortikoidy,
- imunosupresíva.

Podporná starostlivosť:

- antikonvulzívne lieky (fenytoín),
- intenzívna starostlivosť pri ťažkých stavoch (sledovanie činnosti srdca, pomoc pri dýchaní, intravenózne tekutiny).

Prevencia

- očkovanie (napr. proti kliešťovej encefalitíde),
- ochrana pred kliešťami (oblečenie, repelent).

Zhrnutie

Encefalitída je vážny zápal mozgu najčastejšie spôsobený vírusmi, ktorý môže viesť k poruchám vedomia a vyžaduje rýchlu liečbu.

Spočiatku sa prejavuje ako chrípka, no neskôr sa objavujú neurologické príznaky ako zmätenosť, poruchy správania či ochrnutie. Aj napriek liečbe môže zanechať trvalé následky, ako poruchy pamäti, zmeny správania, či epilepsiu. Prevencia zahŕňa najmä očkovanie a ochranu pred infekciami, napríklad kliešťami.